

ר.ל.

פ ר ר י ק ר ל 46/11

מיטיבת ועדת החוקה, חוק הסמכה
שהתקיימה ביום ג', מ"ב באב תשי"ג-13.7.53 בטעם 11.55.

הסתמפו: ס. מונט - היו"ר (באחור)
ס. בגין
ד. בר-רב-המי
י. הררי
ז. ורהפטיג
ח. רובין
י. שפירא

בעדרו: ס. גרם
ע. אסף
ב. מזניה
ע. מיכילוב
ב. מבניאל
ג. חת
ת. שובי
י. כסה
ק. לוז
ע. טישון
ס. סנה
י. קליבנוב
ס. קסיס
ר. שרי
ג. תבורי

סוזטניה: פ. רוזן - סר הספטיס
ח. כהן - היועץ הספטיס
א. ידין - האסנה ליועץ הספטיס

סדר-היום: חוק הסופטיס.

מכיון שהיו"ר עדין לא בא, ועל-פי בקשת החברים, מפתח את הישיבה.

י. שפירא:

חוק הסופטיס.

האם הואיל להזמין את המי-כוח המספטיס בענין זה? אם לא הוצעה הצעה כזאת, מבי ספיע זאת.

ח. רובין:

ההצעה הזאת היתה בוועדת האסנה. וועדת האסנה שמעה את הסופטיס. היתה דעה שמיין זה סן התועלת ומף לא סן הכבוד לסמוע אותם שביט. מבי סתנגד להצעה הזאת, גם סתביטוקים הנ"ל וגם ספבי סהחוק לחוף סאור.

י. שפירא:

סבחינת האמת העבודה מי בני חוטב כי ייגרם בזק אם נזמין אותם לישיבה זאת, במסד, ביום ד' הבא.

ס. בגין:

לסופטיס אין דעה אחידה בענין זה.

פ. רוזן:

הוחלט: לא לקבל את הצעת ח. רובין להזמין את הסופטיס.

רל.

ועדת החוקה, חוק מס' 13.7.53
חוק הטופטיים.

טעיף 14.

ז. ורהפטיג: מני מציע שהנוסח יהיה: "לין על טופט פרות בני-אדם
זולת פרותו של החוק".

הוחלט: 1. לא לקבל את הצעת ז. ורהפטיג.

הטתייגות לז. ורהפטיג.

2. לקבל את הטעיף ללא שינוי.

טעיף 15.

י. ספירא: קבענו כי גם בעניני אדמיניסטרציה לא יהיו הטופטיים
כטופים למטרד הטופטיים כי אם לשר הטופטיים, שהזרוע
המבצעת שלו בענין זה יהיה אחד הטופטיים.

ט. בגין: מני מציע שתי הצעות: האחת - שטר הטופטיים יכנה את אחד
הטופטיים למנהל בתי-הטופט; והשנייה - שמנהל בתי-הטופט
יקבע את סדרי המינהל, באיסורו של שר הטופטיים

י. ספירא: מני מבין שההצעה להוציא את התפקיד הזה ממטרד הטופטיים
ולמטרד לשר הטופטיים במה מפני שהכנסת רוצה שיהיה שר
אחראי לענין זה, שהיא תוכל לבקש ממנו הטבריים מזמן לזמן, ואף להביע
את אי-שביעות רצונה במקרה שתמצא לנכון לעשות זאת.

ח. רובין: מני מציע שסדרי העבודה בבתי-הטופט ייקבעו על-ידי השר,
אבל במסגרת של תקנות. נכון מה שאמר חבר הכנסת ספירא:
האחריות המלאה לענין הזה צריכה להיות מוטלת על השר ולא על פקיד שלו. אבל
כדי שיהיה מופי כללי למעולתו של השר, צריך שהיה תמצא את ביטוייה במסגרת
של התקנות תקנות.

י. ספירא: מני מתנגד להצעתו של חבר הכנסת רובין. אנחנו דנים
בסידורים אדמיניסטרטיביים, למשל, אם בית-הטופט יפתח
ב-8 בבוקר, באיזו שעה יתחיל לקבל קהל. דברים כאלה אינם יכולים להיכנס
לתקנות. האם שר הטופטיים ייבן לאמר לנו כי במידה שהדברים האלה ניתנים
להיקבע בתקנות, הוא ישאף לקבוע ייסח בתקנות?

פ. רוזן: הצעתו של חבר הכנסת רובין היא נכונה לגמרי. כל פניה,
אי-אפשר לבצע מסחר. הדבר שהייב התייעצות עם הסו-
ודיונים מוקדמים. אם נקבע זאת עכשיו בחוק, יהיה בינתיים חלל ריק. אם
תכתבו כי שר הטופטיים רשאי להתקין תקנות בענין זה, אוכל להסתדל כי גם ידע
האפשר הדבר ייעשה.

י. ספירא: שאלתי לא היתה סכונות לתקנות בסובן הסקנבל, המתפרסמות
ברשומות ומקבלות תוקף חוקי. כוונתי היתה למה
שנקבע פעם בצורת "קולונייל רגיוליטן".

פ. רוזן: דבר כזה בערך קיים גם עכשיו.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק הסופט
13.7.63
חוק הסופטים.

י. הררי:
אם נבהג לפי הצעתו של חבר הכנסת רובין, הררי, כפי
שפורסם בספר הסופטים, יהיה חלל ריק. אם נגיד כי שר
הסופטים רשמי להתקין תקנות בענין זה, הררי לפי סעיף 28 של החוק שר
הסופטים רשמי ספילא להתקין תקנות.

ח. רובין:
הצורה של "רגולייטנס" אינה מגיעה לקהל. תקנות כוללות
את חובת הפירסום ודבר זה בעלי אופי כללי מצד השר, בו
בזמן שהביצוע הטעמי הוא על-ידי הסופטים. אני מבין ששר הסופטים אינו
מתקשה בעצם הרעיון אלא בשאלת הזמן. אפשר להכניס לחוק הוראת-סעבר האוטומט
שחובת קביעת האסדרים המינהלתיים במסגרת תקנות תחול מתאריך מאוחר יותר.

פ. רוזן: הייתי רוצה להתייעץ בענין זה עם הסופטים.

ט. בגין:
אולי חבר הכנסת רובין יסתפק בהוספת הסלים "ויפורטטו
ברשות" מבלי להסתמס במלה "תקנה"? אך אם לא תהיה
תמיכה להצעת, איננו מבקש להעמידה להצבעה.

הוחלט:1. לדחות את הצעת ט. בגין האוטומט סמנהל בתי-השפט
יקבע את האסדרים המינהלתיים, והשר יאשר זאת.

הסתייגות לפ. בגין.

2. לדחות את הצעת ח. רובין בענין התקנת תקנות.

הסתייגות לח. רובין.

3. לקבל את הסעיף ללא שינוי.

סעיף 16.

י. ספירא:
בענין המינוי למטרה אחת, צריך להיות ברור כי אין זה
חל על קבלת מטרה זמנית. אנחנו רוצים, לפסל, סופט
מנהל בתי-הסופט, ימשיך להיות סופט גם לאחר מינויו.
הסתמנה

ח. רובין:
אני מציע לחלק את הסעיף לסני סעיפים-קטנים: עד
הצהרת האטונים - סעיף-קטן אחד, ואח"כ סעיף-קטן שני.

ח. כהן:
סעיף זה לא בא כדי לקבוע כתי מתחילה כהונת הסופט. זאת
קבעו בסעיף הקובע את הצהרת האטונים. הסעיף הזה בא
לתאר את תקופת הכהונה כולה. תכליתו לאשר שלא הררי שופט כעובד מדינה
אחר: את הסופט אי-אשר לפטר. לכן בא הפירוש, אולי הבלתי מוצלח, של
המקרים בהם יכולה להיפסק כוחו של סופט. דומני שדבר אחד בוכל למחוק:
את הסלים "מינוי בהסכמתו למטרה אחרת". במקרה כזה או שהוא בטאר סופט,
כמו במקרה של מנהל בתי-הסופט, או שהוא מתפטר בהסכמתו, מפני שהוא מתכנן
למטרה אחרת.

ח. רובין:
נניח שהספסלה תציע לאחד הסופטים לכהן כפדקליט המדינה
או כציר של המדינה במדינה זרה. ברגע שהוא עוזב את
תפקידו כסופט הוא חדל להיות סופט.

ח. כהן: על זה יש תשובה בסעיף 19(ב).

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק נוסף
13.7.53
חוקי המוסדות.

ח. רובין: מבטנו רוצים שהנוסח יהיה בלתי תלוי. ברגע שקיימת אפשרות שהנוסח יכנס בתורו זמני בתפקידים אדמיניסטרטיביים - בייש, בהם מלאה עליו סדרת הממשלה, הוא חדל להיות בלתי תלוי. יתכן שהמשיכו שנוסח יתמנה על-ידי הממשלה להיות ציר במקום זה או אחר, תביע את הנוסח להיות בלתי תלוי. אני מתקשה רק במסר לתפקיד אחד, הוא תפקיד ההוראה באוניברסיטה. (פ. רובין: או בתפקיד של יו"ר ועדת הבחירות). התפקיד הזה כלול בחוק, ואין זה תפקיד אדמיניסטרטיבי מלא תפקיד שיפוטית. אין סובר על תפקידים כעין משפטיים - ועדות חקירה, ועדות ערעורים וכד'. אבל לא יתכן שנוסח יקבל תפקיד מטביע אותו לכתיפות להוראות הממשלה.

היו"ר ס. אונא: נוטב שנדון בבעיה הזאת כשנדון על סעיף 19(ג).

ז. ורהפטיג: אין צורך בפירוט הזה. יש צורך לציין רק סקרה אחד: התפטרותו של שופט, ועל כך צריך להיות סעיף מיוחד.

ס. בגין: אני מציע למחוק את הסעיף ולהכניס במקומו את הסעיף האומר: "אין מעבירים את הנוסח סכהונתו מלא על פי סעיף 23 של החוק".

י. ספירא: הצעתו של חבר הכנסת בגין אינה ברורה לי. עלינו לקבוע את קביעותיו של הנוסח בצורה פוזיטיבית. מתוך כך אני מקבל את עמדתו של היועץ המשפטי המוסדרת שיש לקבוע את התחילה כהונתו של הנוסח ומתי היא סטטיסטית.

אני מציע למחוק את הפלילים "מינויו בהסכמתו למטרה אחרת". קבלת מטרה אחרת אינה כהתפטרות. אבל צריך להיות ברור כי פרט למקרים המנויים כאן ישנו הנוסח לכתן במסך כל ימי חייו.

י. הררי: לדעתי צריך לפרט את הסקרה של אמותו, מפני שיש בזה הדגשה שהמינוי של שופט הוא לכל ימי חייו.

ז. ורהפטיג: על כל פנים, צריך לכתוב איך מתפטר שופט.

י. ספירא: על זה יהיה סעיף מיוחד.

ס. בגין: אם אין מקבליה את הצעתי, אז לי נוטב להסתמך בנוסח זה: "אלא אם כן הועבר סכהונתו על פי סעיף 23, התפטר או סת".

- הוחלט:**
1. לדחות את הצעת ז. ורהפטיג המוסדרת כי יש לפרט רק סקרה אחד: התפטרות.
 2. לדחות את הצעת ס. בגין המוסדרת "אין מעבירים שופט סכהונתו מלא על פי סעיף 23 של החוק".
 3. לקבל את ההצעה למחוק את הפלילים "מינויו בהסכמתו למטרה אחרת".

י. הררי: האם ועדת המסנה חשבה על הכנסת סעיף האומר כי שופט חייב לשופט?

פ. רובין: אם ישנו דבר כזה, אני מאוד בעד זה. אני שומע על כך בפעם הראשונה.

ר.ל.

י. ספירת:

לדעתי אין צורך בסעיף כזה. לא פעם איר בית-המשפט
בפסק-דינו כי חובתו של בית-המשפט או של שופט - לשפוט.
הדבר נאמר בקשר עם מקרה ששופט טען כי אינו יכול לרדת לעוסקו של הסעיף
ואינו יכול להחליט. אבל אין דבר זה שייך לחוק. לכן אני מתנגד להכנסת
סעיף כזה.

ז. ורהפטיג:

אף אני אינני סבור שיש צורך בסעיף כזה. שבוועת
המטורבים השופט מתחייב לשפוט. גם שופט בדרך כלל
מסרב לשפוט, אפשר להביאו לבית-דין מסמעותי על סנת למטר. אבל יכולה
להתעורר שאלה לגבי טעם מסויים. (ח. כהן: אינה יכולה. שופט חייב לשפוט).
אני חושש שהמסורות של כפיה מצפונייה.

ח. רובין:

אין צורך בסעיף הזה. טובן טעליו כי השופט צריך
למלא את תפקידו. שופט שמינו מוציא פסק-דין אינו
טעלם את תפקידו כהלכה.

ח. כהן:

אני נזכר בענין שהיה בפני הפועצה הסמפטית: עו"ד
בתפנה כבורר ולא נתן פסק-דין, והענין נסרך זמן רב.
הפועצה הסמפטית האליטה ברוב דעות שיש כחן התנהגות שאינה הולמת את
המקצוע, והטילה עליו סנקציה. הדבר הזה חל על אחת כמה וכמה על שופט
סיסרב לשפוט.

לחבר הכנסת הררי אני רוצה לאמר כי השאלה אינה כה
פשוטה וצלבו. יש לנו שופטים המטורבים לשבת במספטי רצח, מפני שאין הם
פוכנים לתת פסקי-דין טוות. עד עכשיו נהגו שרי המספטים ונטימי בתי-המשפט
לא להכריח שופטיה שיש להם קטייה מצפונייה כמלה לשבת במספטיה כמלה. אילו
היתה לנו הוראה בחוק המורה כי שופט חייב לשפוט, כי אז היו הרבה מאוד
שופטים טובים מטורבים להמשיך להיות שופטים. אינני חושב שיטבה איזו
סיבה שהיא הסכדיחה או מצדיקה דבר כזה. יתר על כן, אין זו ההוראה
היחידה החסרה בחוק הזה. אם מתחילים לדון בשאלה אם ופתי שופט חייב
לשפוט, עלינו לדון גם בשאלה מתי שופט פסול לשפוט. היום יש לנו כמה
הוראות בענין זה שהמג'לה, אבל הן אינן מספיקות. אפשר היה לטעון כי
צריך היה לקבוע בחוק זה טעין מתיקה מקצועית של שופט. אני חושב שאין
בזה צורך, לא רק מפני שיש לנו חבר שופטים שמצלים יגובטה מסורת מאוד
מאוד ברורה ביחס לטופן ניהול המספטים, אלא גם מפני שאם יייה בכך צורך,
יוכל בית-הדין המסמעותי סיוקט לפי חוק זה, על פי תקדימים, לקבוע
כללים ונהג שיחייבו את השופטים בעניניה כגון אלה. אין צורך לקבוע
זאת בחוק.

י. הררי:

אודה כי תחילה לא היתה לי דעה לא בעד ולא נגד
ההצעה הזאת. הבעיה עמדה לפני. אבל אינני יכול לקבל
את הנימוקים שהובאו כחן נגד הכנסת הסעיף הזה.

חבר הכנסת ספירת אומר כי ישנם פסקי-דין הקו בעים
כי שופט חייב לשפוט ואינו יכול שלא לשפוט. אם הדבר ברור, אינני יודע
מדוע מנחנו צריכים להסתפק על פסקי-דין של בית-המשפט העליון ולא להכניס
זאת לחוק.

חבר הכנסת ורהפטיג טען כי שופט מקבל מסכורת
ועליו לשפוט; זה תפקידו. אין זה ניטוק לא להכניס סעיף בענין זה. ניטוק
הסני של חבר הכנסת ורהפטיג היה: הדבר נאמר בהצהרת המטוניים. אם נאמר:
"לשפוט את העם מספט-צדק". השופט יכול על סרך הצהרת המטוניים לטעון כי
במקרים מסויים אינו יכול לשפוט את העם מספט צדק, איננו יודע מה
לעשות, ואיננו רוצה להפר את שבוועת המטוניים שלו.

הדברים שאמר היועץ המפטי הם חסורים מאוד. אני
שופע זו הפעם הרטונה מסופטים יכולים להתחמק מאחריות לשפוט במספטי רצח.
רמטית, שופטים אלה הם בלתי חבריים כלפי שופטים אחרים. זה יוצר מצב שכאי לנו

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק הסופט
13.7.53
חוק הסופטים.

י. הררי:

ישנם סופטים מפורזים שאינם יכולים לשפוט במספטי רצח, וישנם סופטים בלתי מפורזים, שלבם אינו נוקט. לא הייתי מרשה לסופט להתחמק מאחריות. כל עוד צריך סופט לספור מפורזים להדינת ישראל ולחוקיה, וכל עוד כתוב בחוקיה כי ישנם מספטי רצח שהעונש עליהם יכול להיות עונש מוות, לא יתכן סופט יתחמק מאחריות.

טוענים: יש בית-דין מספטי. הדבר הראשון שסופט יגיד כשיבוא בפני בית-דין מספטי, יהיה: אני סופט כך וכך שנים, זה סקרה מיוחד ואינני יכול להגיע למסקנה, אני מהסט ואינני רוצה לספוט.

מה יותר להסט; אם יותר שלט לספוט - אל נכניס סעיף כזה. אבל אם כל חברי הוועדה מביעים למסקנה שסופט חייב לספוט, אינני רואה שום ניסוק מדוע לא בכתוב זאת בחוק.

באשר לשאלה מתי סופט מסול לספוט, הרי לפי החוק אין סקרה כזה. יש סקרים מרצוי או שאין רצוי שסופט מסויים ישב בדין במספטי מסויים, אבל אי-אפשר לפסול את הסופט מסיבות אלה או אחרות.

אני מציע לדחות את ההצבעה לישיבה הבאה, על-מנת שחברי הוועדה יוכלו לעיין בחוקים אחרים.

הוחלט: לקבל את הצעת י. הררי לדחות את ההחלטה על הצעתו להכניס סעיף המוסר כי סופט חייב לספוט.

סעיף 17.

י. ספירא:

לסעיף-קטן (א): אני מתנגד לאבחנה בגיל בין סוגי סופטים שונים. אני מציע שגיל הקיצבה לכל הסופטים יהיה 70 שנה, ולא את ועדת המינויים החליטה לבקש מסגפס לדחות את העברתו לגיל קיצבה. הרעיון הוא פשוט: קשה לאחד שאינו מתאים יותר לכהן בתפקידו. לכן מוטב לקבוע כי בגיל 70 בתופן או סופטי יוצאים לקיצבה, ולא במקרים יוצאים מן הכלל. אנו גם לפי ההצעה שלפנינו נותנים מפשרות לוועדת המינויים להוציא סופט לקיצבה לפני הגיעו לגיל שנקבע בחוק, אבל זאת רק מטעמי בריאות, ואלה יהיו מקרים נדירים. הנסיון בארצות שונות הראה כי ישנם סופטים שמכהנים בהצלחה רבה עוד ברגע את גיל ה-70.

אני מציע למחוק את המלים "בדרך שנקבעה לעובדי המדינה". אפשר לכתוב רק: "אם ביקש זאת ועדת המינויים קיבלה את בקשתו".

ט. בגין:

אני תומך בהצעה למשל כל אבחנה בין הסופטים באשר לגיל הקיצבה, ומקבל את ההצעה שגיל הקיצבה יהיה 70. אף אני סובר כי יש לאפשר לסופט מוכשר להוסיף ולכהן כסופט אחרי גיל ה-70. אלא שאינני חושב שהיזמה לכך צריכה להינתן אך ורק לוועדת המינויים. אני מציע לנסח זאת כך: "ועדת המינויים יכולה להחליט כי סופט שהגיע לגיל קיצבה יוסיף לכהן לפי הצעתו (או בהסכמתו)".

אני מציע לפחוק את הרישא בסעיף-קטן (ב): "אם ביקש זאת - בדרך שנקבעה לעובדי המדינה". המקרה הזה הוא סקרה של התפטרות רגילה. אפשר לקבוע כי במקרה כזה לא יפסיד הסופט את זכותו לקיצבה, אלא אינני חושב שצריך להכניס סעיף מיוחד בצורה זו.

אשר לפיסקה השניה, ועדת המינויים אינה יכולה להחליט על דעת עצמה כי סופט אינן יכול ללא את תפקידו בגלל מצב בריאותו. דרושה החלטת ועדת רופאים.

ועדת האוקה, חוק מס' 13.7.53
חוק השופטים.

ר.ל.

י. שפירא:

אני סוכן לקבל זאת. הנוסח יהיה: "לפי החלטת ועדת רוטאים שנתמנתה על ידי הוועדה"

ט. בגין:

אני מציע גם תיקון לטובי: במקום "נמנע מסנו מילוי" - "נבצר מסנו לסלא".

ז. ורהפטיג:

אנחנו סדינה עניה. איננו יכולים להרשות לעצמנו להוציא לפנסיה שופטים בגיל צעיר. לגבי שופטי שלום הייתי מסתיר את הגיל 65. אם עד גיל זה לא הצליח שופט לעלות למעלה, הוא כבר סתייחס לעבודתו בלי דרך-ארץ. (י. שפירא: ישנה שופטי שלום שהוציאו להיטאר שופטי שלום, מפני שהם רוצים לדון כדן-יחיד). הייתי מסתיר את גיל 65 לגבי שופטי שלום, וגיל 70 לגבי שופטי בית-המשפט המחוזי. את גיל שופטי בית-המשפט העליון הייתי מעלה עד 75. אני מציע זאת גם מסיבה תקציבית וגם בגלל הטחזור במנטיות שיש מצלנו.

אשר לסעיף (ב)(1), אני מציע או להשתירו או למחקו, אבל על כל פנים לא לתקנו. הכוונה למקרה ששופט מבקש לצאת לפנסיה לפני הזמן, ואז אין הוא מקבל את מלוא הפנסיה. בחוק עובדי הסדינה ישנה סייגים במקרה כזה. מדוע לתת לשופט את הפריבילגיה הזאת?

י. הררי:

אני תומך בהצעה שיהיה גיל קיצבה אחד לכל דרגות השיפוט. אני מציע סדר כזה: מגיל 65 יכול שופט לעזוב לפי רצונו. גיל 65 הוא גיל הקיצבה. מגיל 65 עד גיל 70 יכול שופט להישאר בתפקידו מבלי לקבל תוצאה על כך. מגיל 70 ומעלה הוא יכול להישאר בהתלצת ועדת הטיעונים.

פ. רוזן:

אני רוצה להביא לפניכם שיקולים אחרים. אני תמיד שונא את עצמי סחע הגויים - חוץ מהאנגלים - הלכו בדרך אחרת. הזכירו כאן שנות של שופטים שכיחנו בהצלחה אחרי גיל 70. אני מרשה לעצמי להטיל מקום פסקי-הדין שהוציאו אחרי גיל 70 היו טובים כמו אלה שהוציאו לפני כן. עד כמה שידוע לי, גם באנגליה עומדים להנהיג גיל קיצבה מפילו לגבי השופטים הגבוהים ביותר.

בנוגע לאבחנה בגיל, יש הבדל גדול בין אדם היושב בערעוריה בבית-המשפט עליון ובת אדם היושב ב"טרייל ג'אג" - משפט המחייב סמיעת עדים, שהנה הרבה יותר מעייף, ביחוד כשהוא מצדיק גם גיהול הפרוטוקולים.

ישנו שיקול נוסף: אין אנחנו רוצים כי שופטי בית-המשפט המחוזי יתמללו להותה של שופטי בית-המשפט העליון, כי אם אין קובעים לשופטי בית-המשפט העליון גיל מאכסימום, חוססים את הדרך לעליה בדרגה בפני שופטי בית-המשפט המחוזי. אם קובעים את גיל ה-70 לשופטי בית-המשפט העליון אך אין מורחים שזה באופן מוחלט, הר בתנאי החברה שלנו הייתי רוצה לדעת לפי תסרב ועדת הטיעונים לתת הטלצה להמטיך בעבודתו? אם פעם תינתן הטלצה כזאת, היא תינתן אח"כ לכולם.

ישנן ארצות שקבעות את גיל הקיצבה ל-65 ו-60. בטרבות אלה הקיצבה קטנה מאד. הם מפאריח לאנטיה אלה לעסוק בעבודות טובות לאחר יציאתם לפנסיה. שמענו הערות בענין זה מצד השופטים בוועדת המשנה, וועדת המשנה תיקנה את ההצעה המקורית של המשלה, לפיה חלים כללי הפנסיה החלית על עובדי הסדינה, גם על השופטים. אדם המקבל את הקיצבה של 66%, המאכסימום הניתן לעובד סדינה, לא יוכל לחיות מטנה אלא אם יוכל להוסיף עליה.